

Museu del Cinema
Col·lecció Tomàs Mallol

Museu del Cinema - C/ Sèquia, 1 - 17001 Girona - Tel.: 972 412 777 - Fax: 972 413 047
a/e: info@museudelcinema.cat i comunicació@museudelcinema.cat

DOSSIER DE PREMSA

25 anys
Museu del Cinema
(1998-2023)

Ajuntament de Girona

SUMARI

Introducció
Cartell commemoratiu dels vint-i-cinc anys del Museu del Cinema
Programa d'activitats del vint-i-cinquè aniversari
Vint-i-cinc anys en xifres

INTRODUCCIÓ

Tomàs Mallo (Sant Pere Pescador, 1923 – Girona, 2013) cineasta amateur i un apassionat per l'art i especialment per la tècnica cinematogràfica, a partir de la dècada de 1960 i durant trenta anys, va formar la col·lecció de precinema i cinema dels orígens més important de l'Estat espanyol i una de les més reconegudes en l'àmbit internacional.

L'origen del Museu del Cinema es troba en **l'adquisició, el 28 de gener de 1994, de la Col·lecció Tomàs Mallo** d'objectes cinematogràfics i precinematogràfics per part de l'Ajuntament de Girona.

El Museu del Cinema es va inaugurar al cap de quatre anys, el 8 d'abril de 1998, i va ser el primer de la seva especialitat a l'Estat espanyol, comparable pel que fa a la qualitat de la col·lecció i del projecte expositiu als principals museus de cinema d'Europa.

Des d'aleshores, i durant vint-i-cinc anys, el Museu del Cinema ha esdevingut **un centre de dinamització del món del cinema i dels espectacles visuals**, sobre la base d'una programació continuada d'activitats i serveis, adreçats a un públic potencial molt ampli, que en garanteix el reconeixement local, nacional i internacional.

A part de l'exposició permanent que mostra la Col·lecció Tomàs Mallo, el Museu del Cinema disposa també d'un actiu servei educatiu amb una gran i variada oferta pedagògica relacionada amb el cinema i la imatge, d'un extens programa d'exposicions i activitats temporals, d'un institut d'estudis (amb servei de biblioteca, videoteca i hemeroteca), d'un club d'amics i amigues i d'una botiga del Museu.

Aquest any es compleixen vint-i-cinc anys de la seva inauguració i és per aquest motiu que **des del mes d'abril fins al mes de desembre s'han organitzat un seguit d'accions i activitats** per commemorar aquest aniversari. Accions i activitats volgutament polifacètiques per evidenciar la diversitat de l'acció cultural que ha desenvolupat i desenvolupa el Museu del Cinema.

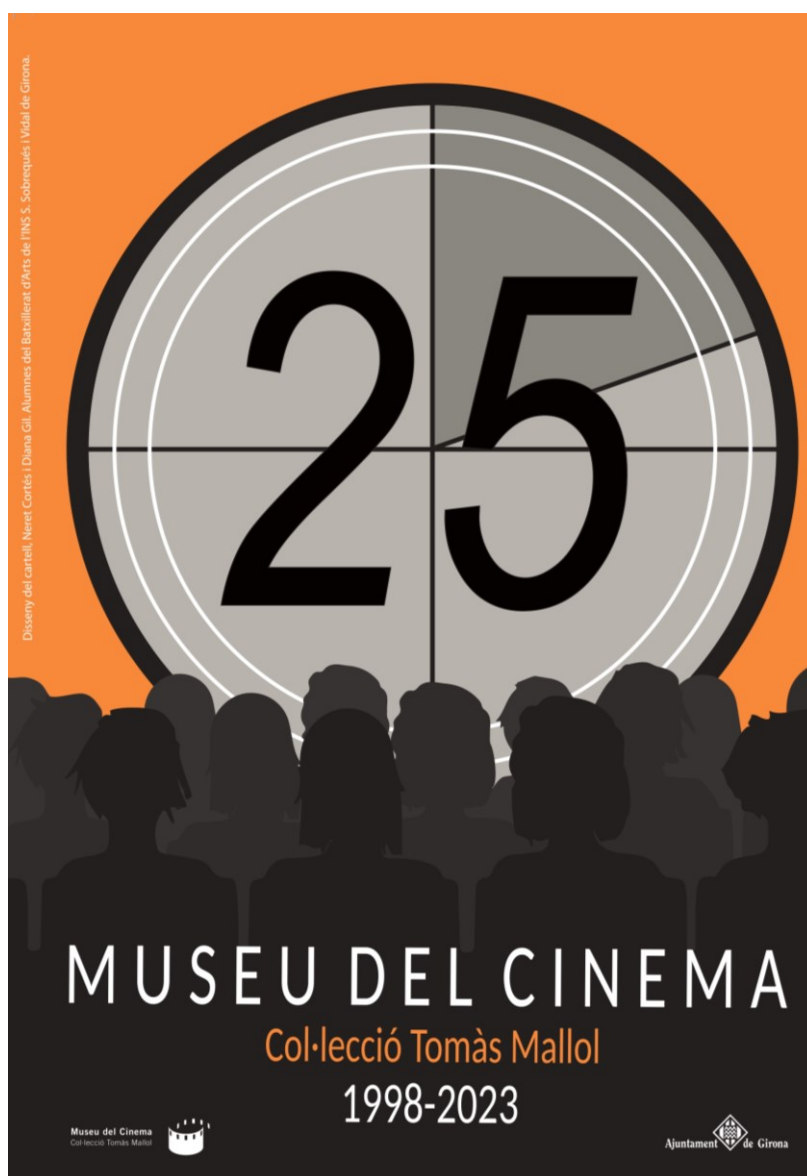
Enguany també se celebra el **centenari del naixement de Tomàs Mallo** i, a nivell internacional, **el centenari del cinema amateur**. Per aquest motiu, la programació d'activitats del 25è aniversari del Museu del Cinema, també ha tingut en compte aquestes dues efemèrides.

CARTELL COMMEMORATIU DEL VINT-I-CINQUÈ ANIVERSARI DEL MUSEU DEL CINEMA

L'Institut Santiago Sobrequés i Vidal de Girona i el Museu del Cinema han establert una col·laboració per al disseny del cartell de celebració dels vint-i-cinc anys del Museu.

Els alumnes de batxillerat d'arts del centre van treballar diferents idees de cartell i imatge gràfica d'aquesta celebració. Finalment, l'equip docent de l'institut i l'equip del Museu del Cinema han escollit la proposta de les alumnes Neret Cortés i Diana Gil. L'equip docent que ha participat en el projecte ha estat el següent: Montse Miquel, Glòria Rigau, Juanjo Valeros i el director de l'Institut Santiago Sobrequés i Vidal, Joan Cumeras. Aquest institut ja ha participat en altres accions de ciutat com el disseny del cartell de Temps de Flors, que organitza l'Ajuntament de Girona.

El disseny d'aquest cartell és la primera actuació en col·laboració entre el Museu del Cinema i l'Institut Santiago Sobrequés. Una segona actuació serà el mateix dia 30 de març, que s'obrirà al públic, en el vestíbul del Museu i fins el mes de maig, una exposició de fotografies dels alumnes de batxillerat artístic.

Abril de 2023

8 d'abril Jornada de portes obertes al Museu del Cinema
Vint-i-cinquè aniversari del Museu del Cinema

El dia 8 d'abril de 1998 es va inaugurar el Museu del Cinema, és per aquest motiu que el mateix dia de la inauguració, vint-i-cinc anys després, commemorarem aquell dia històric amb una jornada de portes obertes a la nostra exposició permanent.

Maig de 2023

Tomàs Mallol explica la seva col·lecció (Torroella de Fluvià, 1995) Recuperació de gravacions inèdites del col·leccionista i la seva col·lecció

L'any 1995, un any després de la compra de la Col·lecció Tomàs Mallol, l'Ajuntament de Girona encarrega l'enregistrament audiovisual del col·leccionista explicant la seva col·lecció al seu domicili, on la tenia instal·lada, tal com havia fet moltes vegades als visitants que rebia. El resultat són 21 hores de gravació, en què Mallol explica amb detall, i algunes anècdotes, molts dels objectes que conformen la seva col·lecció. Un document fins ara inèdit del qual se n'editaran aquest any 25 clips audiovisuals que corresponen a 25 objectes o aparells. No es descarta que ens els propers anys es puguin anar publicar més clips amb altres objectes de la seva Col·lecció.

Els 25 vídeos es publicaran de manera periòdica al canal de YouTube del Museu del Cinema i s'anunciaran a través de les xarxes socials del Museu.

La càmera i la realització d'aquests audiovisuals van anar a càrrec de Tomàs Pladevall i Joan Mallarach, respectivament. La digitalització de les imatges i l'edició han anat a càrrec de Salvador Àngel Batlle.

Presentació de la nova 'Guia del Museu del Cinema' 258 pàgines i més de 300 objectes

El Museu del Cinema va editar la seva primera guia el 2002, en tres idiomes. Vint anys més tard es publica una edició **totalment nova i actualitzada**, que inclou no només els aparells i objectes més rellevants de la Col·lecció Tomàs Mallol, sinó també els més significatius adquirits pel Museu en els darrers vint anys. Són **258 pàgines i més de 300 objectes i aparells**, amb informacions detallades i precises de cada un d'ells, així com la seva contextualització en la història de l'arqueologia dels mitjans audiovisuals i dels orígens del cinema.

Aquesta guia és una demostració clara i evident del **valor històric i patrimonial de les col·leccions** del Museu del Cinema i de la seva potència i idoneïtat a l'hora d'explicar els orígens de la nostra cultura audiovisual actual i de mostrar els aparells, objectes i tecnologies que en van ser els protagonistes.

La guia s'editarà en **català, francès, anglès i castellà**. Els autors dels textos són el director del Museu del Cinema, Jordi Pons, i la conservadora, Montse Puigdevall. Les fotografies són obra de Josep Maria Oliveras.

La nova guia l'han editat el servei de publicacions de l'Ajuntament de Girona i el Museu del Cinema. La impressió ha anat càrrec de GRAFO Industrias Gráficas.

La presentació anirà a càrrec de Joan Boadas, exarxiver de l'Ajuntament de Girona i gerent de la Fundació del Museu del Cinema del 1998 al 2022.

Plaquas de vidre per a lanterna màgica

Plaquas de vidre per a espectacles professionals de fantasmagoria. La majoria de plaques de vidre per aquest tipus d'espectacle representaven temes o personatges aterridors: fantasmes, monstres, dimonis, esquelets, calveres, bruixes, tombes, etc. També hi havia retrats de personatges coneguts, especialment de la Revolució Francesa, com Napoleó o Robespierre. Totes aquestes imatges estaven pensa-

des perquè es projectessin mitjançant tècniques de fantasmagoria, és a dir, amb la lanterna oculta darrere la pantalla per incantar i convèncer l'espectador d'una presència sobrenatural. Per tal de donar més impacte i veracitat a les imatges projectades, sovint aquestes estaven animades mitjançant diversos mecanismes, i també es pintaven sobre fons negre, per tal d'eliminar la llum superflua i que només aparegués il·luminat a la pantalla el subjecte pintat a la placa de vidre.

Placa de vidre per a lanterna màgica (tipus fix) per a espectacles de fantasmagoria.
Fabricant desconegut.
Lloret de Mar, ca. 1850.

Placa de vidre per a lanterna màgica (tipus mòbil) fixada a una esplanant de fantasmagoria.
Fabricant desconegut.
Tête de monstre a langue rouge.
Ca. 1850.

Lanterna màgica

Fabricant desconegut.
París, ca. 1840.

Fantascopi o lanterna màgica per a espectacles de fantasmagoria. Per la qualitat dels acabats i dels materials probablement es tracta d'un aparell comercialitzat per una empresa especialitzada en la fabricació de lanternes màgiques i instruments científics en el se-

gon terç del segle XIX. És un model de fantascopi col·locat sobre un cavallet amb rodes i que disposa d'objectiu regulable i diàfragma o ull de gat, però que no incorpora altres previsions pròpies dels models més grans i evolucionats de fantascopi, com la possibilitat de projectar cosos opacs, o la regulació de l'objectiu mecanitzat amb les rodes del cavallet (autofocus).

Exposició temporal

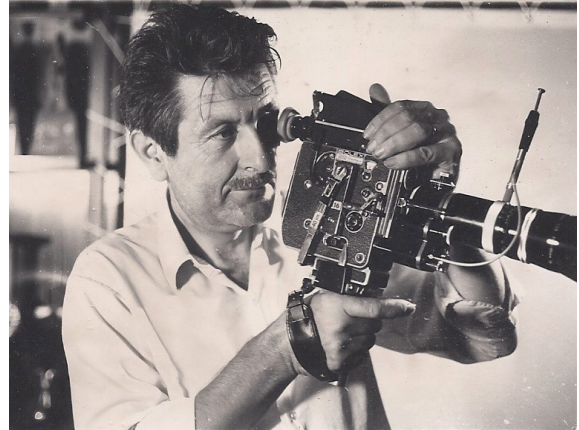
Centenaris: Tomàs Mallol i el cinema amateur (1923-2023)

Comissariada per Albert Beorlegui, Jordi Pons i Montse Puigdevall

Inauguració: 14 de juny de 2023

Del 14 de juny de 2023 a l'1 d'abril de 2024

Tomàs Mallol va néixer el mateix any que es van comercialitzar dos aparells destinats a cineastes no professionals, de les empreses Pathé (per a Europa) i Kodak (per a Amèrica), que van revolucionar i impulsar definitivament el cinema amateur a tot el món. De fet, el 2023 se celebra també el centenari del cinema amateur. Sumant aquests dos centenaris, l'exposició es divideix en dues parts. La primera estarà dedicada essencialment al Tomàs Mallol cineasta

amb un repàs exhaustiu a la seva producció cinematogràfica, i a la seva vinculació o relació amb altres cineastes amateurs catalans de la mateixa època. La segona part estarà dedicada a fer un repàs molt breu i didàctic de l'evolució tecnològica del cinema amateur des de 1923 fins a la dècada de 1970, en què és substituït pels aparells de vídeo. Aquest àmbit estarà il·lustrat amb una selecció d'aparells de cinema amateur de totes les èpoques de la Col·lecció Tomàs Mallol.

Juliol de 2023

Visita guiada extraordinària

Inèdits, rareses i curiositats: el Museu del Cinema com mai te l'han explicat

Dijous 13 i 27 de juliol

Hora: 19.30

Lloc: Museu del Cinema

A càrrec de Jordi Pons (director) i Montse Puigdevall (conservadora)

Visita guiada extraordinària preparada amb motiu del 25è aniversari, que permetrà al visitant conèixer el Museu del Cinema. Aquesta no és una visita normal a l'exposició permanent del Museu del Cinema. És una visita que diu

allò que mai s'explica a les visites guiades habituals i sota el guiatge del director i de la conservadora del Museu. La visita s'aturarà en aquells objectes inèdits i únics (o gairebé) en el món. Veurem aparells rars i curiosos, que sovint passen desapercebuts. En coneixerem la història, com funcionen, les anècdotes, per què estan exposats i, en definitiva, quin és el seu paper en aquesta història de l'evolució de la imatge en moviment, que va de les ombres xineses al cinematògraf.

Incorporació d'un nou taller educatiu a l'oferta pedagògica del Museu

Time lapse (Filmació a intervals): diorames del passat

Proposta que permetrà prendre consciència del pas del temps a través de la seva representació en els primers espectacles audiovisuals i comparar-los amb els sistemes actuals. Experimentarem amb l'efecte dia i nit utilitzant aparells audiovisuals previs a l'aparició de la fotografia i també coneixerem la tècnica present del *time-lapse*. Ens convertirem en artistes per comprendre les

representacions audiovisuals del pas del temps, farem servir tècniques antigues com ara la càmera obscura, les caixes d'òptica i les llanternes màgiques, però també coneixerem l'actual tècnica fotogràfica del *time-lapse*.

Parlem de Cinema?

Sessió especial en homenatge a Tomàs Mallol

Projecció i debat al voltant de la pel·lícula *Morte a Venezia* de Luchino Visconti

Dijous 14 de setembre

Hora: 19.00

Lloc: Museu del Cinema

Parlem de Cinema? és un cinefòrum organitzat pel Museu del Cinema. Consta de 10 sessions anuals i repassa la història del cinema a través de directors que han marcat una època i que han estat influents per a les generacions posteriors.

En aquesta sessió es projectarà la pel·lícula preferida de Tomàs Mallol i es debatrà sobre el film. *Morte a Venezia (Muerte en Venecia)* de Luchino Visconti (Itàlia, 1971), 127 minuts, VOSE.

Restauració i instal·lació del cartell de cinema *Mam'zelle Richard* de Georges Archainbaud (França, 1920)

Restauració i instal·lació a l'exposició permanent del Museu del Cinema del cartell de la pel·lícula *Mam'zelle Milliard* (George Archainbaud, 1920).

Productora: Albert Capellani Productions

Distribuïdora: La Comercial Cinematográfica-Juan Fuster y Cia, distribuïdora

Iconografia: retrat de la protagonista, June Caprice

Lloc i cronologia: França, 1920

Dimensions del cartell: 157 x 119 cm

La Col·lecció Tomàs Mallol és quantitativament molt més nombrosa que els objectes i aparells que es mostren a l'exposició permanent. A la sala de reserva del Museu del Cinema s'hi conserva la resta de la Col·lecció que no s'exposa. Alguns dels objectes dipositats en aquesta sala tenen prou rellevància per a ser exposats a l'exposició permanent, però els cal prèviament sotmetre'ls a un procés de restauració. És el cas del magnífic i rar cartell de la pel·lícula "Mam'zelle Milliard" estrenada el 1920, del director francès George Archainbaud. Un cartell amb un vistós disseny i una estètica pròpia cartellisme dels anys vint. Mallol tenia aquest cartell penjat a la sala principal de la nau del seu domicili, on mostrava la seva col·lecció abans de ser trasllada a Girona.

Aquest cartell es restaurarà i posteriorment s'instal·larà a l'exposició permanent a l'àmbit de "Les eines del cinema", juntament amb dos altres cartells de la mateixa època i de l'antic projector del Cinema Albéniz.

Conferència sobre el cinema amateur

A càrrec de l'investigador Enrique Fibla Gutiérrez

Dia: dimarts 17 d'octubre

Hora: 19.00

Lloc: Museu del Cinema

Aquesta conferència és una activitat complementària a l'exposició temporal *Centenaris: Tomàs Mallol i el cinema amateur* i versarà sobre què és cinema amateur, els orígens del terme, com aquest ha anat variant amb el pas dels anys i al final parlar dels grans noms del cinema amateur català i els films més representatius del cinema amateur internacional.

Novembre de 2023

Espectacle de llanterna màgica

El caçador d'imatges

A càrrec de Sergi Buka

Lloc: Auditori de La Mercè

Data: diumenge 26 de novembre a les 18.00 h

L'espectacle estarà inclòs dins la programació del Temporada Alta - Festival de Tardor de Catalunya

Una proposta d'il·lusionisme, ombres xineses i llanterna màgica. L'objectiu d'aquesta activitat és donar a conèixer com era en realitat un espectacle de llanterna màgica, un espectacle precinematogràfic molt popular a Europa entre els segles XVIII i XIX, que és considerat "el cinema abans del cinema". Sergi Buka, mag, il·lusionista i llanternista ha creat un espectacle de llanterna màgica titulat *El caçador d'imatges*, amb una llanterna original de doble

objectiu de finals del XIX i més d'un centenar de plaques de vidre, també originals de la segona meitat del XIX, on hi ha pintades les imatges que es projecten.

El resultat és una experiència visual que ens trasllada als antics espectacles de llanterna màgica del segle XIX, als quals assistien els nostres avantpassats. Avui dia, és molt rar veure aquest tipus d'espectacles amb materials originals. Poquíssimes persones en el món poden realitzar projeccions de llanterna màgica tal com van ser en realitat. Sergi Buka és un d'aquest pocs llanternistes.

Inauguració de millores a l'exposició permanent

Actualització i nou disseny de la gràfica

Es farà un canvi i una actualització de la gràfica de l'exposició permanent, se substituiran tots els plafons amb els textos i les cartel·les de l'exposició per uns de nous, amb un disseny i tipografia més actualitzat i atenent a les directrius d'accessibilitat, amb l'objectiu de resoldre els problemes que actualment té la gràfica, que no faciliten la lectura i fan que els objectes exposats no tinguin el relleu o prestància que mereixen.

Incorporació de pantalla tàctil interactiva per a la construcció i funcionament d'un projector de cinema (1900)

Joc en el qual a partir d'un projector cinematogràfic desconstruït en set parts (les parts principals i més significatives), el visitant ha de reconstruir-lo, arrossegant amb el dit cada peça i col·locant-la al seu lloc a la pantalla i per ordre. Cada vegada que col·loqui una peça correctament apareixerà la informació de la funció de la peça en el conjunt de l'aparell. D'aquesta manera, el visitant podrà comprendre com funcionava un projector de cinema de la primera època i quina funció tenien les principals parts.

Digitalització en 3D de 50 objectes del Museu del Cinema per a Europeana

A través del CRDI de l'Ajuntament de Girona, es digitalitzaran en format 3D cinquanta objectes emblemàtics de les col·leccions del Museu del Cinema per tal de ser incorporats a Europeana, el portal del patrimoni cultural europeu i punt d'accés a milions de recursos digitals d'arxius, museus, biblioteques i col·leccions audiovisuals d'arreu d'Europa i que permet explorar el patrimoni cultural i científic europeu, des de la prehistòria fins a l'actualitat.

VINT-I-CINC ANYS EN VINT-I-CINC XIFRES

A. EXPOSICIÓ PERMANENT

- 1.- 1.018.244 visitants (47% de fora de l'Estat, 11% repeteixen visita i 35% utilitzen l'audioguia)
- 3.- 28 audiovisuals i pantalles interactives + 10 reproduccions interactives (reformes anuals)
- 4.- 9,2 sobre 10: nota atorgada pels visitants

B. EXPOSICIONS I ACTIVITATS TEMPORALS

- 5.- 69 exposicions temporals
- 6.- 350.297 visitants a les exposicions temporals
- 7.- 2.015 activitats temporals (80 anuals)
- 8.- 141.222 assistents a les activitats temporals

C. INSTITUT D'ESTUDIS

- 9.- 88.478 préstecs
- 10.- Fons: 5.411 títols de llibres, 7.948 DVD's i 440 títols de revistes
- 11.- 14 Seminaris Internacionals sobre els antecedents i orígens del cinema i 13 publicacions de les actes del Seminari (3100 pàgines, 54 ponències i 212 comunicacions)
- 12.- 67 cursos divulgatius de cinema

D. COL·LECCIONS DEL MUSEU DEL CINEMA

- 13.- 63.997 objectes formen part del fons del Museu del Cinema
- 14.- 9 col·leccions: Tomàs Mallol, Vicenç Arroyo, Ribas Mateos, Alfred Barrós, Jaume Brossa, Família Saderra, Jaume Genover, Francesc Junyent, Dr. Pompeu Pascual i Maria Gifre.
- 15.- 276 persones que han donat objectes al Museu
- 16.- 201 objectes restaurats

E. SERVEI EDUCATIU

- 17.- 543.213 alumnes participants (21.728 alumnes per curs)
- 18.- 9 sobre 10 la mitjana de valoració dels mestres
- 19.- Alumnes: 50% comq. Girona, 40% comq. Barcelona, 7% França
- 20.- 24 Mostres de Cinema d'Animació
- 21.- 78 cursos de formació, jornades, presentacions, seminaris per docents. Projectes MAGNET, NEXES.

F. ALTRES

- 22.- 196 persones formen part de l'agrupació dels amics i amigues del Museu del Cinema.
- 23.- 79 estudiants han fet pràctiques al Museu del Cinema.
- 24.- 6 premis ha rebut el Museu del Cinema aquests anys: Finalista a l'European Museum Award 1999, Premi González Sinde 2003, Premi Nacional de Patrimoni Cultural 2006, Premi ACAT 2008, Premi Faristol 2008 i el guardó Marta Mata 2010.
- 25.- 16.908 seguidores i seguidors són els que tenim a les nostres xarxes socials, Facebook, Twitter, Instagram i YouTube.

USUARIS TOTALS 1998-2023: 1.515.239